

Fellesskolen generelt – Ungdomsskolen spesielt

10.06.2025

Takk for at jeg får muligheten til å komme med innspill.

Hurra! for Fellesskolen.

Fellesskolen er, slik jeg ser det, en grunnstein i samfunnet. Her jeg bor, i bygde-Norge, har vi bare én skole som dessuten er en viktig institusjon i bygda. Vi kan ikke velge en privat skole uten å samtidig flytte til et annet sted. Uten skolen vil ingen familier ønske å bo her, og da dør vi ut.

Jeg ser skolen fra den foresattes perspektiv. Vi foresatte representerer jo også barna våre. Vi har ofte et kontrært forhold til skolen. Vi vil både være positive og støttende, samtidig som vi vil være kritiske og stille krav på barnas vegne. Det må vi leve bevisst med. De fleste foresatte jeg kjenner ønsker å delta i barnas opplæring. Mange opplever at det kan være vanskelig å følge med på hva de lærer på skolen, spesielt hvis barnet deres opplever skolehverdagen som problematisk, lukker seg, og ikke tar med seg bøker hjem. Alle foresatte ønsker det beste for barna sine, og ser et godt samarbeid med lærerne som nøkkelen til dette.

Jeg har fulgt med sønnen vår og vennene hans gjennom hele skoleløpet, fram til at de nå er i høyere utdanning, har fagbrev og jobber.

Min oppfatning av fellesskolen:

- Speiler samfunnet i sin sammensatte alminnelighet
- Sørger for felles fundament av kunnskap, ferdigheter, demokratisk liv og menneskelighet, tilpasset det store samfunnet
- Kompenserer for ulike familiebakgrunn, vi lærer av hverandre
- Vi blir kjent med, og lærer å respektere, hverandre, erfarer at vi alle er forskjellige
- tjener den enkelte elevs utvikling og beste i et trygt fellesskap

Når vi snakker om skolepolitikk bør vi minne oss selv om den nobelprisvinnende økonomen James Heckmans ord: «Den beste økonomiske investeringa et samfunn kan gjøre er å satse på de minste barna, nest best på de litt større barna, osv.» Nylig beskrev den unge norske statsvitenskapsstudenten Dunya Hosseini i Nationen glimrende hvordan vår aldersomsorg avhenger av hvordan vi som samfunn sørger for at alle barn får utvikle sitt potensial, og at ingen faller utenfor: «Når vi svikter de unge i dag, svekker vi hele fundamentet velferdsstaten står på. Hvis vi skal sikre pensjon, trygghet og bærekraftige løsninger for en aldrende befolkning, må vi investere i de unge – ikke la dem gå tapt til gatehjørner og gjengmiljøer.»

Oljefondet vårt gjør det mulig å dele rikdommen med kommende generasjoner. Jeg er sikker på at kommende generasjoner vil takke oss dersom vi satser tilstrekkelig med ressurser (dagens oljeinntekter) på en best mulig skole, slik at de som voksne blir i stand til å ta ansvar og ledelse, og til å møte utfordringene med størst mulig kreativitet og løsningssevne. Investering i skole er lønnsomt for samfunnet, eller mer spesifikt: Fellesskolen som samfunnsprosjekt er lønnsom investering. På denne måten utnytter vi hele befolkningens kapasitet i vår vesle befolkning. Gutter og jenter fra hele landet skal, når de blir voksne, kunne gå inn i alle slags ansvarlige yrkes- og samfunnsroller, uavhengig av foreldrenes økonomi. Vi trenger ikke å gå lenger enn til vårt naboland Storbritannia før vi finner tilstander der dyre privatskoler dominerer skolesystemet, og der ledende stillinger oftere bekles av personer som har gått på noen få eliteskoler.

Skolen her i bygda har et godt motto: Lære for å møte verden. Litt for ofte syns jeg dyktige lærere hemmes av to andre motto: «Lære for å få gode karakterer» og «teori er alvor, praksis er lek».

Dessverre syns jeg også ofte at skoledebatten ødelegges av politisk polarisering. Det er etablert et kunstig skille mellom høyre- og venstresida i skolepolitikken, der høgresida roper «kunnskap, konkurranse og testing», mens venstresida roper «Felleskolen, Fellesskolen, Fellesskolen». Fremskrittspartiets siste utspill om nivådeling gir assosiasjoner til et sorteringssamfunn og en elite-tenkning som vil føre til at elevene de ønsker å hjelpe i virkeligheten får det værre. Jeg forstår godt Fremskrittspartiets bekymring for elever som i skolehverdagen opplever at de enten ikke har tilstrekkelig grunnlagskompetanse, eller trenger større utfordringer for å utvikle sitt fulle potensial. Men dette er en vanskelig balansegang som skolen må drøfte helhetlig, da elevers sårbarhet må ivaretas på en god måte. Hva er en prestasjon, og hvordan måler vi prestasjoner? Harvard-professor Michael Sandal advarer i boka Meritokratiets tyranni om at vi kanskje er blitt fanget i et system der akademiske prestasjoner, suksess og resultater styrer for mye, og gir urettferdighet. Vi tror jo at det er fornuftig og rettferdig at vi sammenliknes etter prestasjoner, ikke etter nedarvede privilegier eller foreldrenes rikdom. Men så viser Sandels undersøkelser at det er mer sammensatt. Relatert til norsk skole tror jeg å ha observert at mange elever kan hemmes av at de er redd for å bli stemplet som «dum» hvis de gjør en feil eller får dårlige karakterer. I dagens samfunn verdsettes det svært høyt å være flink.

Den pågående skoledebatten lider dessuten av at det snakkes ullent om «skolen», som om det var én skole. Det er uklart om Fremskrittspartiet ønsker «nivådeling» allerede fra 1. trinn, eller om det gjelder kun på 10. trinn? Det er vesentlig å presisere om man snakker om barneskolen, mellomtrinnet, ungdomsskolen eller videregående.

Fellesskolen vil måtte å hjelpe elevene å mestre kunstig intelligens og teknologi. På en måte må Fellesskolen hjelpe elevene å bli **«MER MENNESKER»!**

Kunstig intelligens vil kunne hjelpe oss med all tilgjengelig kunnskap. Men vi mennesker er “ekte menneskelige”. Kreativitet, entreprenørskap, innsikt og forståelse, å snakke fritt, å ha meninger, å brette klær, lage god mat, reparere rør og elektriske anlegg, ekte omsorg, etikk og moral er vi mennesker (fortsett) eksperter på. Paradoksalt er dette ferdigheter som ikke så lett kan måles. OECDs tro på Pisa-tester og Nasjonale prøver slik de har vært praktisert i det siste, vil måtte dempes, og læreren kan få spille en enda viktigere rolle.

De siste årenes Ungdata og Elevundersøkelsen har vist oss at flere elever enn før opplever psykiske lidelser og psykososiale utfordringer i forbindelse med skolen. Skolevegring og ulike sårbarheter rammer flere, og er blitt et problem som må løses og forebygges.

Den danske psykologiprofessoren og Danmarks første barneombud, Per Schultz Jørgensen, skrev i den siste boka si, Robuste barn, om mekanismene som har ført til at barn er blitt mer sårbare. Han peker på hvor viktig det er at barn og unge får delta i form av praktiske oppgaver for fellesskapet, enten det er i familien eller klasserommet. Dagens «curlingforeldre» svikter barna på den måten at de fratas muligheten til å mestre motstand, og på den måten bygge opp selvtillit og robusthet, ifølge Jørgensen. Mestringsfølelse og anerkjennelse for verdifulle oppgaver for fellesskapet gir barn og unge trygghet, selvtillit og selvbylde. Per Schultz Jørgensen beskriver hvordan skolen kan finne slike metoder for å hjelpe barn og unge til å bli robuste og motstandsdyktige mot psykisk uhelse og sårbarhet. Når vi snakker om vanskelige, urolige og utagerende elever tenker man jo at det er forebygging og tett oppfølging av trygge, kompetente voksne over tid som mangler. Å bli sett, møte forståelse og føle at noen har tro på en, er viktig. Dette beskrives fint i Marte Spurkelands bok Klassen, om lærerens relasjon til elevene sine i en videregående klasse.

Den norske Fellesskolen har likheter og forskjeller til andre lands skolesystemer. Selv studerte jeg i Sveits, og la spesielt merke til deres solide fagutdanninger og fantastiske lærling-kultur. Vi har også hatt utvekslings elever boende hos oss, fra Tyskland og Frankrike. Alle vet at den franske skolen legger stor vekt på kvalitet i matematikkfaget. Men ikke alle vet at elev-lærer-forholdet er mye nærmere i Norge enn i disse landene. Der er videregående-lærerne forelesende autoriteter som knapt

snakker med elevene. Hvis elevene helt opp på videregående ser på mobiltelefonen i timen, blir den konfiskert, og må hentes av foreldrene på rektors kontor. Ekstra privatundervisning er helt vanlig, og ingen elever tør å være hjemme når de er syke, for det er umulig å lese seg til det de går glipp av. I Tyskland er mattepensum på 8. trinn det samme som på videregående i Norge. De kan ha større progresjon fordi de velger mellom studiespes og yrkesfag i ungdomsskolealder. Et slik system ville vært krevende i Norge hvor befolkningen er så spredt, men vi kan også lære av deres system.

Fellesskolen er helt avhengig av å være i konstant utvikling og forbedring for å kunne sette elevene i stand til å møte stadig nye utfordringer i en verden i endring. Derfor er en kontinuerlig åpen og fri debatt om skolens rammer og innhold helt nødvendig. Jeg har opplevd FAU som et godt verktøy lokalt, men mener bestemt at rektorene må få økte ressurser til å delta aktivt i FAU-arbeidet, slik at det virkelig blir et bindeledd mellom foreldre og skole.

Ved å følge med sønnen vår og vennene hans har jeg sett at det særlig er **overgangene som er krevende**. Spesielt vanskelig er ungdomsskolen, og overgangen til videregående. **Derfor skal mine innspill her handle om ungdomsskolen.**

Mange mener at ungdomsskoleelever er «fulle av hormoner», og bare må få «rase fra seg». Personlig opplevde jeg ungdomsskolen som min beste skoletid. Vi har inntrykk av at sønnen vår også hadde det fint i klassen sin på den samme ungdomsskolen, og at han fikk god kompetanse – dette til tross for at skolen vår er ransjert nederst på lista over norske skoler. Trygge, dyktige lærere sørget for godt og trygt klassemiljø, og han tok med seg gode verktøy og motivasjon for videre læring.

LIKESTILLING MELLOM TEORETISKE OG PRAKTISKE FAG PÅ UNGDOMSSKOLEN

Elever med interesse for praktisk arbeid har altfor lenge gått for lut og kaldt vatn i ungdomsskolen. De biter tennene sammen og venter til videregående. Her i bygda hos oss velger de fleste elevene fagutdanning, og kanskje derfor blir det ekstra tydelig hvor teoretitung ungdomsskolen er blitt. Jeg ble derfor glad da kunnskapsminister Kari Næss Nordthun satte i gang reformer som vil føre til oppgradering av sløydsaler og verksteder over hele landet. Hurra for det!

Men dette er dessverre ikke nok! Innholdet og strukturen i skolehverdagen bør også endres, slik at praktiske og teoretiske oppgaver blir mer likestilt. Jeg er redd ungdomsskolen i dag produserer vinnere og tapere, i stedet for å bygge opp hver enkelt elev med tilpassede oppgaver og mestring i trygge rammer. Flere kan bli «vinnere» dersom praktiske fag ikke bare blir et ekstraordinært tiltak for enkelte elever. Kunst og håndverk og ALF er gode rammer, men jeg tror slutten av ungdomsskolen bør få mer praktisk retning innen flere av fagene.

Praktiske yrker har en større verdi i samfunnet enn hva som gjenspeiles i ungdomsskolen. Her i bygda kommer mange elever fra familier med lange håndverks- og landbrukstradisjoner, og interessen og tilhørigheten vises ved å gå kledd i gult og oransje arbeidstøy på skolen. Allerede som 14-15-åringer har de opparbeidet seg fagkompetanse på fritida. Mange tar traktorlappen, lappen på moped og lett motorsykkel så snart de kan, med motivasjon for å holde på med praktiske oppgaver.

Det er på tide å avlive myten om at akademisk utdanning automatisk fører til større velstand og lykke enn fagutdanning og entreprenørskap. Omlegging til sirkulær økonomi, gjenbruk og reparasjon vil først og fremst kreve fagkompetanse, oppfinnsomhet, mange nye løsninger og evne til å utvikle egen kreativitet på alle områder. Ved ungdomsskolen vår har arbeidslivsfag (ALF) de siste par åra hatt et godt samarbeid med Frivilligsentralen, til gode for elevene. Jeg legger ved et bilde av en flott

utendørs stol som elevene tok initiativ til nå i vår. De deltar bl.a. i drift av utendørs anlegg, og serverer mat ved aktiviteter for eldre.

Vi må også være bevisste på hva praktisk og teoretisk betyr, hvordan de er likeverdige og hvordan de går hånd i hånd. Med vantro hørte jeg en tidligere kunnskapsminister si på Dagsrevyen at muntlig eksamen i heimkunnskap skulle være praktisk. Det var bare det at dette skulle innebære å skrive handleliste. De fleste forstår jo at praktisk betyr å lage maten, og at handleliste tilhører det teoretiske planleggingsarbeidet. Selv er jeg arkitekt, og jeg forstår jo at min jobb er teoretisk, mens fagarbeiderne på byggeplassen jobber praktisk. Det blir ingen bygg før noen har gjort den praktiske jobben!

I min skoletid hadde vi sløysaler, systuer og skolekjøkken, der vi lærte å sy et plagg, bygge et lite møbel og lage mat. Jeg vil si at jeg har hatt god nytte av disse ferdighetene.

MESTRING OG DIFFERENSIERING

Elevene i ei 10. trinnssklasse på ungdomsskolen har ganske forskjellige faglige interesser og læringsbehov. Dessuten står elevene i spennet mellom å skulle tilhøre gjengen og finne sin egen identitet. Det er stor individuell utvikling fra 8. – 10. trinn, og fagene og oppgavene på 10. trinn er krevende. Pensum på 10. trinn er like avansert for alle, og altfor mange faller på et tidspunkt av det faglige lasset. Faggrunnlaget fra ungdomsskolen skal i alle fag gjøre elevene kompetente til å delta i undervisningen på studiespes på videregående. Elevene som skal videre på ulike yrkesfag får ikke mulighet til å velge pensum tilpasset sine valg, og sine ønsker om en mer praktisk tilnærming. Dette burde vært mulig, og ville gitt mange elever mulighet til en mer spennende og meningsfull skolehverdag med mer mestring.

Lærerne bygger relasjoner og godt klassemiljø, men pensum er likt for alle. Lærerne står daglig i et dilemma: skal jeg undervise for dem som trenger repetisjon eller dem som trenger større utfordringer?

Mestring gir motivasjon, og framgang gir sjøltillit. Alle vet hva ekte mestringsfølelse gjør med oss. For å oppnå mestring må oppgaven være tilpasset eleven, slik Lied-utvalgets NOU «Rett til å mestre» påpekte. For vanskelige oppgaver er meningsløse, for enkle er kjedelige. Derfor burde det vært mer valgfri pensum differensiering i matte, norsk og engelsk.

Jeg ser for meg at man på 10. trinn, kanskje allerede på 9. trinn, kan tillate at kjernefagene norsk, matte og engelsk kan ha et felles grunnpensum, med 2 valgfri tilleggsmoduler, enten teoretisk preget eller praktisk preget. Da vil differensieringen være interessedrevet, ikke «nivådeling».

Stikkordet er progresjon. For å mestre en oppgave må en ha et tilstrekkelig kompetansegrunnlag å bygge videre på.

Stoltenberg-utvalgets NOU som så på kjønnsaspektet i skolen pekte bl.a. på forskning som viser at elever med lave karakterer lærer bedre i valgfag enn i de obligatoriske fagene. Interesse og motivasjon teller!

Psykologspesialist og forfatter Line Marie Warholm definerte 2021 hva stress er for ungdom: «Opplevelsen av å ikke ha kapasitet. Ungdommen din kan ikke bare bestemme seg for å ha større kapasitet. Når ungdommen ikke strekker til, er det kravene som må justeres.»

Da jeg gikk på ungdomsskolen, 1981-84, ble vi delt i grupper, såkalte «kursplaner». Den store feilen med dét systemet var jo at man ble tildelt gruppe etter ferdighet/karakter, ikke etter interesse og motivasjon. Pensum var det samme for alle, men man ikke kunne jo ikke få like gode karakterer i alle gruppene. De som gikk i gruppe 1 kom jo aldri gjennom pensum, og hadde aldri sjans til å få «full måloppnåelse».

10. TRINN = OVERGANGSÅR

Jeg mener 10. trinn må være et helt spesielt overgangsår, med spesielle muligheter til utprøving og forberedelse til videregående. Stikkordet er trygghet og støtte, samt variasjon og valgfag. Valgfag er allerede etablert, men valgene bør omfatte flere fagfelt, også matematikk, engelsk, naturfag, norsk og praktiske fag. For eksempel kan elever som tror at de vil gå videre med yrkesfag få velge emner der de lærer mer praktisk og utforskende. Elever som heller mot studiespes kan få velge å fordype seg i mer teoretiske emner. Jeg mener også at karakterene må tilpasses emnene, slik det er i valgfagene i dag.

Det er mye usikkerhet knyttet til overgangen mellom ungdomsskolen og videregående. Elever som velger yrkesfag på videregående trenger kanskje et annet, praktisk rettet, faggrunnlag i for eksempel matte enn de som velger T1-matte på studiespes. Overgangen til T1-matte på videregående er tøff, og elevene trenger å være kompetente for å greie den overgangen.

Forslaget om å fjerne 10. trinn totalt tror jeg blir feil. Tvert imot mener jeg 10. trinn kan bli Fellesskolens viktigste år!

YRKESVEILEDNING

Mange elever vet kanskje om de skal velge et yrkesfag, studiespes eller kombinasjonslinjer, men jeg er sikker på at en dypere forståelse av egne evner og interesser kan hjelpe mange ungdomsskoleelever til å bli trygge på at de duger til noe, og at det fins spennende muligheter for nettopp dem der ute i verden. Mange ungdommer synes å oppleve uro for framtida, og en større trygghet på egne styrker, svakheter og yrkesvalg kan bidra til ro og selvtillit. Her spiller yrkesveiledning en viktig rolle, og jeg mener også at yrkesvalg og valgfag kan spille mer på lag.

Nå er jobbskygging og PRYO-uka verktøyene i yrkesveiledningen. Selv jobber jeg hos en stor rådgiverbedrift, hvor vi faktisk ikke ser å kunne ta imot PRYO-elever fordi det er vanskelig å finne meningsfulle oppgaver til dem ei hel uke. Jeg tror derfor at det burde vært vanligere å fordele dagene på flere jobber. Og kanskje vi trenger én felles nasjonal «Åpen dag» for ungdomsskole- og videregående elever (for eksempel 1. tirsdag etter 1. mai), der alle bedrifter i hele landet **pålegges** å åpne dørene for å vise elevene hva deres yrker og jobber innebærer. På den måten kunne elevene få snuse uforpliktende på litt av hvert, uten å måtte organisere så mye. Automatikk i ordninger er alltid enklere.

KARAKTERSYSTEMET PÅ UNGDOMSSKOLEN ER PARADOKSALT AVLEGGS

Det er et paradoks at ungdomsskoleelevene stemples etter en snever karakterskala og et obligatorisk pensum, samtidig som vi foresatte gjør vårt beste for å hjelpe barna våre til å bli den beste utgaven av seg sjøl, og arbeids- og samfunnslivet etterspør et mangfold av kompetanse. Denne stemplinga likner på IQ-testing, og kan føre med seg skamfølelse. Følelsen av at det er «ens egen skyld» at en ikke får gode nok karakterer kan være destruktiv for et ungt menneske. Foreldres forventninger, egne ambisjoner, og konkurranse med søsken og venner, fører til unødvendig press fordi karakterene i sin form er absolutte.

Jeg tror dagens karaktersystem i beste fall bare er motiverende for de elevene som får de høyeste karakterene. En oppnådd karakter gir heller ikke nødvendigvis ekte mestringsfølelse, selv om det kan være et bevis på at man har oppnådd et mål man har satt seg. Som nevnt under punktet om mestring er det gjerne følelsen av å ha fått til noe, forstått noe eller få anerkjennelse for strevet, som gir oss den ekte dypere mestringsfølelsen som fører til vekst.

Mange foreldre sier at barna deres ikke passer inn i systemet fordi de liker gym og kunst- og håndverk best. Lav karakter betyr mangel på mestring, og at en har falt litt av det faglige lasset. Jeg mener vi bør redusere karakterbruken på ungdomsskolen, og velge ut enkelte emner og fag som skal testes. På 10. trinn bør det vurderes om karakterene kan knyttes opp mot valg av videre skolegang. Vi foresatte må kreve reformer, for vi kjenner ungdommene våre best. Vi trenger motiverte, kreative og glade ungdommer med sjøltillit.

I dag brukes karaktersystemet for opptak til videregående, og for å sikre samme faglige vurdering i hele landet. De fleste elevene får uansett førstevalget sitt på videregående, og jeg mener en må se på andre former for vurdering som sikrer nivellering i hele landet.

HJELP ELEVER MED DYSLEKSI

I nesten alle fag er det viktig å forstå tekst. Pisa-testene viser i de fleste landene at nesten 10% av elevene ikke er i stand til å forstå innholdet i en tekst. Det er enda vanskeligere for elever med dysleksi. Mange elever har ulike former for dysleksi! Det er urettferdig for de de gjelder, og hjelp fra et dataprogram er ikke nok. Det som skal til er hjelp og støtte fra kompetente voksne med god tid. Det krever ressurser.

GOD LOKAL GJENNOMFØRING AV SKOLEPOLITIKKEN

God politisk og administrativ håndtering av Fellesskolen lokalt er avgjørende viktig. En god skole skapes hver dag lokalt på hver skole. God kommunikasjon, samhandling og forståelse for utfordringene i hver klasse og på hver skole er avgjørende.

Som en siste bemerkning, og eksempel på dårlig og skadelig håndtering, vil jeg få trekke fram nedleggelsen av Dokka videregående skole. Her i bygda har de fleste av elevene pleid å velge Dokka videregående skole, som legges ned fra høsten. Vi er selvsagt rystet, og i våre øyne er hele saken et eksempel på hvordan en fjern fylkesadministrasjon med hard hånd og lukkede øyne trykker på «legg ned»-knappen. I mange år har skoleadministrasjonen gnålt om at elevtallet vil gå ned, og at vi ikke kan holde oss med så mange skoler. Det er likevel ikke startet noen prosess, og fylkestinget har holdt igjen. Arbeiderpartiet gikk til valg på å beholde strukturen. Da de kom i posisjon gjorde de det motsatte, og med «øyeblikkelig» virkning nå fra høsten. Det er å lure velgerne, og undergraver demokratiet. Dokka, en skole med stabilt elevtall (ca. 300 elever og stigende prognose), med svært godt lærling-samarbeid med lokalt næringsliv og med elever fra alle omkringliggende bygder, ble plutselig vedtatt lagt ned. De ansatte visste ingenting før det ble bestemt. Helt uten innsikt i lokale forhold og konsekvensene for nettopp ungdommene her, med utgangspunkt i tall på et regneark,

trosset Ap, H og MDG valgløftene sine. Hvorfor ble det Dokka? Hvorfor ikke for eksempel Gausdal eller Vinstra vgs, der de virkelig sliter med å opprettholde linjer og tilbud? Visstnok var det for liten gymsalskapasitet på Lillehammer til at de kunne ta imot flere elever. Det virker som vikarierende argumentasjon. Til høsten står flotte verksteder for byggfag tomme på Dokka (evt. må noe beholdes pga. plassmangel på Raufoss og Gjøvik), ansatte og elever må pendle til Gjøvik og Raufoss hvor de i full fart må sette opp brakker fordi de ikke har plass til Dokka-elevene. I andre bygder hvor det er vanlig å måtte flytte på hybel på videregående, forberedes elevene i det minste mentalt på dette fra tidlig i ungdomsskolen. På Dokka ble 300 elever plutselig kastet ut i usikkerhet og uro. Det må settes opp nye bussruter uten at de får tak i så mange busser på så kort varsel, og mange elever må fraktes med drosje eller flytte på hybel i en alder av 15 år. Dette er ikke god skolepolitikk, og svært dårlig håndtering og prosess. Resultatet blir økonomiske stordriftsulemper for fylkeskommunen, gratis busskort til ansatte, ulike «reparasjoner», mistrivsel, mistillitt til politikerne og fylkesadministrasjonen, og store personlige kostnader og ulemper for sårbare enkeltpersoner som føler seg ofret for noens politiske prestisjeprosjekt. Det er umulig å se noen fordeler i det hele tatt.